

CYBERPUNK A AMERYKAŃSKA NARRACJA ADAMICZNA

WSTĘP

- Brian McHale – *Postmodernist Fiction* – "the ontological genre par excellence"
- Ernst van Alphen – "manifestations of postmodernist culture which fit the theory are put before the footlights, while others are suppressed. The delimitation of the corpus, then, is no touchstone for the chosen perspective on postmodernism but a circular support of it"
- Claire Sponsler & Sharon Stockton – "contradiction of surface and depth, postmodernism and realism/romanticism"

CZĘŚĆ 1: TEORIA

- Leslie Fiedler – *Love and Death in the American Novel* (1960)
- Ihab Hassan – *Radical Innocence* (1961)
- J. Hector St. John de Crevecoeur – *Letters from an American Farmer* (1782) – pure man in a virgin land > The American Adam
- Emerson, Thoreau, Hawthorne, Melville
- Fiedler – "converting a peripheral European archetype into the central myth of its own culture"
- **Lewis** – *The American Adam* (1955) – "a figure of heroic innocence, poised at the start of a new history"
- Lewis – "[America is] untouched by history", "America has no past, only a present and a future"
- relacja Adama z przeszłością i przyszłością – brak przeszłości – usunięcie Europy – pochodzenie z Ogródu
- druga szansa człowieka – Yankee Genesis – nowe przymierze z Bogiem
- człowiek poza historią, poza światem, poza czasem
- człowiek nie tylko potomkiem Adama, lecz NOWYM Adamem – Amerykańskim Adamem
- "moral position prior to experience"
- amoralność – radykalne wycofanie z procesu społecznego i historycznego
- solipsyzm i izolacjonizm
- deinicjacja – "the valid rite of initiation for the individual in the new world is not an initiation into society, but given the character of society, an initiation away from it: something I wish it were legitimate to call *deinitiation*"

- kolektywizm zawsze już po upadku, Stany nie są demokratycznym narodem Adamów wbrew pozorom, lecz jeden Adam stoi naprzeciw społeczeństwu
- Lewis: "strategic distance" – kowboj, haker, detektyw – Ihab Hassan – "social recoil" (odsunięcie się)
- Fiedler: "an externally maintained preserve of positivism" – rezerwat pozytywizmu
- obiektywna, neutralna, sterylna pozycja naukowca, niezależnie od obserwowalnego świata
- Adam zмага się ze światem w walce jeden do jednego, nie jest częścią całości
- "It is not as with the European characters, that the realities of social experience an action catch up with them; but it is [the American protagonists] who approach and enter into those realities, with alternative comic, disastrous, or triumphant consequences"
- podstawowa narracja – dystans > interakcja > inicjacja/deinicjacja > wiktymizacja/zwycięstwo
- początkowo optymizm ze względu na potencjał – amoralne – życie jako piaskownica – powierzchowna działalność bez moralnego zaangażowania, cynizm, świat jako obiekt
- jednak obserwacje bohatera mogą ujawnić popsucie świata, co zwiększy strategiczny dystans bohatera wobec świata
- Fiedler – amerykańska literatura jako "a chamber of horrors described as an amusement park fun house"
- sub-kreacja – Yankee Genesis – Adam jako współtwórca nazywający faunę i florę – fenomenologia Kanta i Hegla – fenomenologiczna percepcja świata
- otwarcie frontieru > nieustające otwieranie frontieru
- **Leslie Fiedler**
- nie motywacja teologiczna, ile psychologiczna, a nawet patologiczna niechęć do dorastania i uspołeczniania
- Piotruś Pan, dziecko – *Great Good Place* – miejsce z dala od cywilizacji
- wyalienowany intelektualista/artysta w społeczeństwie filistynów – Faust/magik/haker
- **Ihab Hassan** – *Radical Innocence* – rebel/victim – social recoil nie jako akt pasywny, lecz jako aktywny opór przeciw światu, romantyczne ostatnie starcie
- neuroza niewinności – nie da się pogodzić idei niewinności ze stanem faktycznym w świecie

- nieustająca debata między Edenem a Utopią – obie są postacią radykalnej niewinności

CZĘŚĆ II: CYBERPUNK JAKO GATUNEK

- Gernsback Continuum – *Amazing Stories* – Hugo Gernsback
- lata 60 i 70 – Raffaella Baccolini – "revival of utopia"
- klęska programu kosmicznego
- klęska ekstrapolacji – nieprzewidzenie rewolucji komputerowej
- Andrew Ross – "semiotic ghost of outdated futures"
- Bruce Sterling – *Mirrorshades* – "the cyberpunks as a group are steeped in the lore and tradition of the SF field" vs "a new movement in science fiction", "a modern reform", "in some sense a return to roots"
- Jeremy P. Barlow – *A Declaration of the Independence of Cyberspace* – mind over flesh, ethereal over corporeal, individual over the collective, us over them, freedom over rule, the future over the past
- Andrew Ross "nostalgia for a Rousseauesque state of nature", "desire for self-liberation from the social life of mortals", "clean, messianic break with the world most of us inhabit" – social recoil (Hassan), strategic distance (Lewis), deinitiatnion (Lewis)
- Timothy Leary – *The Individual as Reality Pilot* – Jednostka jako pilot rzeczywistości
- cybernetyka – gr. *kubernetes* – pilot – niezależność, samodzielność, samosterowność
- *Mirrorshades* – "by hiding the eyes, mirrorshades prevent the forces of normalcy from realizing that one is crazed and possibly dangerous. They are the symbol of the sun-staring visionary, the biker, the rocker, the policeman, and similar outlaws" – EYE = I
- Mark Dery – *Escape Velocity* – Rapture – wniebowzięcie – Porwanie Kościoła – chrześcijanie ewangeliczni (XIX w.)

CZĘŚĆ III: POWIEŚCI

- **Neuromancer** (1984)
- Gibson – "an adolescent's book"
- Norman Spinrad – *New Romancer* – new romance fiction
- "bodiless exultation of cyberspace" – pozacielesne uniesienie cyberprzestrzeni – Great Good Place
- "For Case... it was the Fall" – *Merriam-Webster* – The Fall of Man

- cyber-Rapture – cyber-Porwanie Case'a przez Wintermute'a (Boga)
 - Wygnanie z Raju – cielesność – "The body was meat", "fell into the prison of his own flesh", "the prison of his skull" – Case zauważa, że jest nagi
 - Case – closed object, container, hard case – strategic distance
 - Ratz – "too much the artiste" – alienated intellectual (Fiedler)
 - Case odrzuca pełną fenomenologiczną recepcję świata zewnętrznego
 - Julious Deane – "Neo-Aztec boocases", "Disney-styled table lamps", 'Kandinsky-look coffee table" – muzeum > mauzoleum
 - Chiba – "deranged experiment in social Darwinism"
 - Panther Moderns – "practical jokers and nihilistic technofetishists" who engage in "random acts of surreal violence"
 - Tessier-Ashpool SA – cryogenic suspension
 - **Wintermute** – *ersatz*-God – "You want I should come to you in the matrix like a burning bush"? Istnieje "Nowhere. Everywhere." "Things are not different. Things are things" – I AM THAT I AM
 - Pakt Fausta z diabłem – Fiedler – "Blasphemous hope of Faustian man: the re-ordering of nature, the canceling out of the effects of original sin, the creation of life..."
 - Yankee Genesis – Wintermute/Neuromancer – "I have no idea what will happen if Wintermute wins, but it'll change something!" – Case jako pasterz kierujący ludzkość na nową ścieżkę rozwoju
 - "learn the names of programs, the long, formal names, names the owners sek to conceal. True names..." – Adam – fauna/flora
-
- **Snow Crash** (1992)
 - Internet jako platforma pobierania treści > publikacja treści – Web 2.0
 - domestic egalitarian "settled space" – Maria Bakardjewa – "empowering possibilities of the Internet by domestic users"
 - Jordan – "new forms of domination of digital elites can be found and, in some cases, turned against them"
 - Andrew Ross – frontier > information superhighway
 - profanacja Ogrodu elit > nostalgia za utraconą przeszłością
 - Lawrence Person – *Notes Toward a Postcyberpunk Manifesto* – nieuniknione starzenie się twórców – mniejsza skłonność ku młodzieżowej retoryce kontrkulturowej
 - świadomość konsumencką, amerykańska suburbia – Cinnamon Grove, Cloverdale, Rainbow Heights...

- integralni członkowie społeczności, którzy chcą wzmocnić ład społeczny bądź zbudować nowy
 - Hiro Protagonist – tradycyjny bohater w heterotopijnym, postmodernistycznym świecie
 - radykalna libertariańska utopia – disnejowska symulakra – funkcjonariusze aresztu noszą kapelusze kowbojskie i gwiazdki
 - Rządzi Fedland – biurokracja – "not a terrorist, Communist, homosexual, national-symbol desecrator, pornography merchant, welfare parasite, racially insensitive, carrier of any infectious disease, or adocate of any ideology tending to impugn traditional family values"
 - walka z intruzją Innego – social recoil (Hassan)
 - Thomas Pavel – ontological landscape – ontyczny krajobraz, epistemologiczne enklawy (McHale) – reifikacja metafory
 - wstręt bohaterów – "Industry feeds off the human biomass of America like a whale straining krill from the sea"
 - kognitywna elita – odporność na ideologię (wirus) – othering and abjection (Kriстеjewa)
 - ironia – Dostarczycielator (pizzy)
 - "We have a huge workforce that is illiterate or aliterate and relies on TV – which is a sort of oral tradition. And we have a small, extremely literate power elite – the people who go into the Metaverse, basically – who understand that information is power, and who control society because they have this semimystical ability to speak magic computer languages."
 - "Untill a man is twenty-five, he still thinks, every so often, that under the right circumstances he could be the baddest motherfucker in the world"
- **The Diamond Age (1995)**
 - Bildungsroman – dickensowskie długie nazwy rozdziałów
 - Symboliczna śmierć Buda po 43 stronach
 - Nanotechnologia – całkowita przemiana świata na poziomie atomowym – Yankee Genesis
 - The Diamond Age – Stone Age, Bronze Age, Silicon Age
 - "It was no longer necessary to send out dirty yokels in coonskin caps to chart the wilderness, kill the abos, and clear-cut the groves; now all you needed was a hot young geotect, a matter compiler, and a jumbo Source"
 - Lev Manovich – augmented space
 - brak liminalności – logowania się do Sieci

- konserwatywna przemiana – neo-Wiktoriańska elita społeczna – odwołanie do racjonalizmu naukowego i behawioralnej dyscypliny
- "What you learn, as you get older, is that... whatever you do with your life will certainly be lost – swallowed up in the ocean – unless you are doing it along with like-minded people who will remember your contributions and carry them forward. That is why the world is divided into tribes"
- "It was particularly their emotional repression that made the Victorians the richest and most powerful people in the world. Their ability to submerge their feelings, far from pathological, was rather a kind of mystical art that gave them nearly magical power over Nature and over the more intuitive tribes."
- Primer – cultural universals – internalizowanie doświadczeń przez opowieści
- Projekt *One Laptop Per Child* (2006) – pomoc afrykańskim dzieciom
- Dziecko – niewinność nie na początku historii, ale na początku życia
- Zofia Kolbuszewska – *The Purloined Child* – children as "repositories of adult desires", "desire for the possibility of transformative change"
- "textual process of signification" > "unstable, shifting signifiers of signification"
- alfabetyzacja jako pierwsza szansa na zanurzenie dziecka w oficjalnej ideologii – "by upholding consistent and stable relationships between letters, words, and things, alphabetization as part of domestic ideology results in anchoring signs"
- Nell i inteligencja – witch child – "monstrous child figure stripped of the attribute of innocence"
- "Gwendolyn found it difficult to break Nell's gaze; she felt like a captured butterfly straring up through a magnifying lens into the calm, keen eye of the naturalist"
- Nell jako haker – "Nell knows what a wall is. (...) Nell is more interested in gates than in walls. Secret hidden gates are particularly interesting"